

BÉKÉS VÁRMEGYE ÖNKORMÁNYZATÁNAK ELNÖKE

Cím: 5600 Békéscsaba, Árpád sor 18.

Telefon: +36-66-441-156

Előkészítő: Méhi Gabriella	NYILVÁNOS ülés
Véleményező: Területfejlesztési Bizottság	A döntéshozatal egyszerű többséget igényel

ELŐTERJESZTÉS
a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
2025. december 4-én tartandó ülésére

Tárgy: Beszámoló a Békés Vármegyei Önkormányzat 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó Integrált Területi Programjának végrehajtásáról

Tisztelt Közgyűlés!

A Magyarország helyi önkormányzatairól. szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 27. §-a értelmében a vármegyei önkormányzatok területi önkormányzatként területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat látnak el, így a Békés Vármegyei Önkormányzat hatáskört és eszközt kapott a 2014-2020-as, valamint a 2021-2027-es európai uniós programozási ciklusra vonatkozóan a legfontosabb vármegyei területfejlesztési célok megvalósításához.

A területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény 10. § (2) bekezdése a) pont szerint a vármegyei önkormányzat nyomon követi és értékeli a vármegyei területfejlesztési koncepció és a vármegyei területfejlesztési programok végrehajtását.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (továbbiakban: TOP Plusz) megyei szintű végrehajtásáról, a megyei eredményekről a közgyűlés legutóbb a 2024. szeptemberi ülésén kapott tájékoztatást, mely az 55/2024. (IX. 19.) KGY. határozat határozattal elfogadásra került.

A 2021-27 közötti európai uniós források tervezése, a program végrehajtása

Területi tervezés

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 11. § aa) pontja alapján az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban - a vármegyei önkormányzat a megyei jogú városok önkormányzatainak bevonásával kidolgozza és határozattal elfogadja a vármegyei területfejlesztési koncepciót, illetve - a vármegyei területfejlesztési koncepció és a vármegyei területrendezési terv figyelembevételével - a vármegyei területfejlesztési programot, a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően. Előzőek figyelembevételével 2020-ban megkezdődött a 2021-2027-es európai uniós fejlesztési ciklusra irányuló területi tervezés, ennek keretében a vármegyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálata, az új területfejlesztési program elkészítése széleskörű partnerég biztosítása mellett.

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 11. § ag) pontja, továbbá a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 29. § értelmében a területi szereplő az általa elfogadott területfejlesztési koncepció és program alapján, az abban megfogalmazott célokkal összhangban kidolgozza és végrehajtja az integrált területi programot (továbbiakban: ITP); kidolgozza az integrált területi programszintű kiválasztási kritériumokat, figyelembe véve a programban és az e rendeletben meghatározott horizontális követelményeket. Véleményezi a területi kiválasztási eljárásrendben meghirdetésre kerülő felhívások tervezetét, és meghatározza a területi értékelési szempontokat. Részt vesz a döntés-előkészítő bizottság ülésén, vagy az e rendeletben meghatározott esetben a területi jellegű értékelési szempontokat értékeli és az irányító

hatóság elé terjeszti; adatot szolgáltat az irányító hatóság részére az éves fejlesztési keret összeállításához; végrehajtja az integrált területi programot, amelynek keretében a monitoring feladatainak ellátása céljából a kedvezményezettől és az irányító hatóságtól a támogatott projektekkel összefüggésben adatszolgáltatást kérhet; részt vehet a projektfejlesztésben.

A 2020-2021-ben lefolytatott előkészítő munka eredményeként elkészült „Előzetes ITP 2021-2027” 1.0 változatát a Békés Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése 9/2021.(VI.23.) KGY.sz. határozatával, majd a Kormány a 1658/2021. (IX. 24.) Korm. határozattal fogadta el. Ezt alapul véve indult meg az aktuális uniós ciklus forrásfelhasználása vármegyei szinten.

2022. májusban szükségessé vált az előzetes ITP módosítása, mivel a TOP Plusz indikatív forráskerete, valamint a finanszírozó alapok (ERFA, ESZA+) egymáshoz viszonyított aránya a Partnerségi Megállapodás tervezetének Európai Bizottsággal történő egyeztetése, továbbá a 2021-2027 időszak hazai operatív programjainak összehangolása során változott. Az ITP 2.0-át a Békés Vármegye Önkormányzata Közgyűlése a 47/2022. (V. 26.) KGY.sz. határozatával fogadta el, ám az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások tükrében, végül nem került a Kormány elé.

2023. I. negyedévében a Miniszterelnökség Stratégiai Tervezési és Értékelési Főosztálya kezdeményezésére és koordinációjával megkezdődött a 2021-2027-es időszakra vonatkozó vármegyei integrált területi programok (ITP-k) újabb felülvizsgálata. Az aktualizálást a TOP Plusz Európai Bizottság általi elfogadását megelőző kormányzati szintű egyeztetéseken a programban eszközölt jelentősebb módosítások tették szükségessé. Békés Vármegye Önkormányzata Közgyűlése az ITP 3.0 verzióját a 14/2023 (III.28) KGY.sz. határozatával fogadta el, amit a Kormány a 1196/2023. (V. 15.) Korm. határozattal hagyott jóvá.

2023.december 15-én az Irányító Hatóság (IH) kezdeményezte az ITP újabb módosítását a vármegyékben, mivel az ITP hatályos verziójának Kormány általi elfogadása óta több változás is történt. Az átvezetések eredményeként létrejött ITP 4.0-át a vármegyei képviselő-testület a 33/2024. (V.16) KGY.sz. határozatával, a Kormány a 1274/2024. (IX. 12.) Korm. határozatával fogadta el.

2024. október 22-én az Irányító Hatóság kezdeményezte az Integrált Területi Programok módosítását a vármegyékben, mivel azok hatályos verziójának Kormány általi elfogadása óta több változás is történt. Ezek szerint indokoltá vált az Operatív Program módosulása okán megváltozott indikátor célértékek bevezetése, valamint az előző ITP-módosítás óta Irányító Hatóság által engedélyezett forrásátcsoportosítások beépítése. A módosított dokumentumot - ITP 5.0 - Békés Vármegye Önkormányzata Közgyűlése a 94/2024. (XI.29.) KGY.sz. határozattal, a Kormány a 1044/2025. (III. 5.) Korm. határozattal hagyta jóvá.

A következő ITP-módosításra várhatóan 2026 I.negyedévben kerülhet sor.

Felhívások előkészítése, véleményezése

2021. év elejétől a TOP Plusz felhívásainak tartalmi, szakmai véleményezése a MÖOSZ-on keresztül valósult meg, ezzel párhuzamosan zajlott vármegyei önkormányzati hatáskörben a felhívások területspecifikus mellékleteinek és azok pontozási rendszerének összeállítása. Az Irányító Hatósággal közösen végzett munka eredményeként az első 13 felhívás 2021 októberétől folyamatosan került meghirdetésre és több szakaszban kínált lehetőséget a támogatási kérelmek benyújtására.

2024-ben kedvezményezett kérelemre több felhívás újranyitását kezdeményeztük, de az Irányító Hatóság vezetője a folyamatban levő újraértékelésekre hivatkozva sorra elutasította ezen kezdeményezésinket.

2025. március 24-én Stefán László főosztályvezető úr levelében arról tájékoztatta a vármegyét, hogy lehetőségük adódik a TOP Plusz források átcsoportosításához és szakasznyitás

kezdeményezéshez. Ehhez megküldte a 2025. március 18-án rendelkezésre álló, vármegyei szabad forrásokat tartalmazó kimutatásait és jelezte, hogy az újranyitás kérelmezését megelőzően a vármegyének mérlegelni szükséges a költségnövekmények várható nagyságát, finanszírozhatóságát és a folyamatban lévő újraértékelések várható eredményét. 2025. április 2-án kérte, hogy írásban, hivatalos úton kerüljenek megküldésre a forrásfelhasználási javaslatok az említett forrástáblák figyelembevételével.

A javaslatcsomag kialakításakor az alábbi alapelvek kerültek érvényesítésre:

- minden felhívás újranyításra kerül, ahol projekt szempontból értelmezhető forrás áll rendelkezésre,
- a projekt szempontból nem értelmezhető, kis összegű források „összesepítésre” kerülnek forrásfelhasználási módokon (továbbiakban: ffm) belül a forrásfelhasználás hatékonysága érdekében,
- figyelembevételre kerülnek az elnök úrhoz beérkezett szóbeli és írásos kedvezményezetti igények,
- figyelembevételre kerülnek az újranyítási keretösszegek meghatározásánál az elnök úr által támogatásra kijelölt költségnövekmény igények,
- előzőek eredményeképpen maradtak fel nem használt, ún. forrásmaradványok, melyeket az ismert programszintű korlátok miatt csak IH engedélyezés esetén a későbbiekben lehetséges átcsoportosítani.

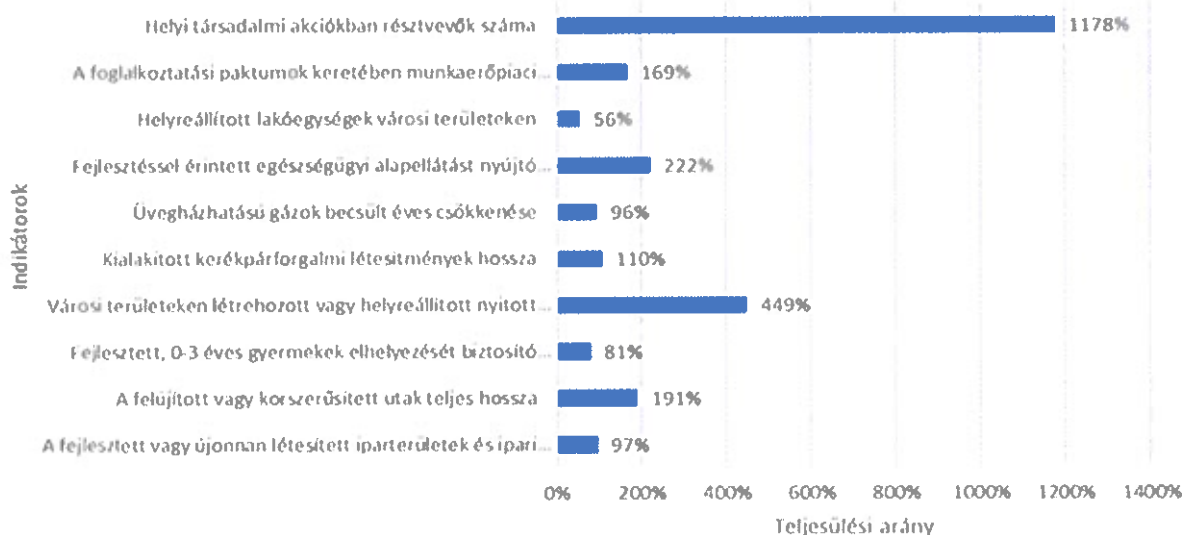
Az Irányító Hatóság megvizsgálta a kérelmeinket és az alábbi esetekben jóváhagyta a felhívásokban a keretösszegek módosítását :

- TOP_PLUSZ-1.2.1 Békési járás ffm-ről 844 Ft-ot TOP_PLUSZ-1.2.3 Békési járás ffm-re
- TOP_PLUSZ-1.2.1 Mezőkovácsházi járás ffm-re 612.352 Ft-ot TOP_PLUSZ-1.2.2 Mezőkovácsházi járás ffm-ről és 6.219.840 Ft-ot TOP_PLUSZ-1.2.3 Mezőkovácsházi járás ffm-ről
- TOP_PLUSZ-1.2.1 Orosházi járás ffm-ről 24.024.518 Ft-ot TOP_PLUSZ-1.2.3 Orosházi járás ffm-re
- TOP_PLUSZ-1.2.2 Békési járás ffm-ről 455.667 Ft-ot TOP_PLUSZ-1.2.3 Békési járás ffm-re
- TOP_PLUSZ-1.2.2-21 Gyomaendrődi járás ffm-ről 646.775 Ft-ot TOP_PLUSZ-1.2.3 Gyomaendrődi járás ffm-re
- TOP_PLUSZ-1.2.2 Szeghalmi járás ffm-ről 3.997.302 Ft-ot TOP_PLUSZ-1.2.3 Szeghalmi járás ffm-re
- TOP_PLUSZ-3.3.1 Gyomaendrődi járás ffm-ről 32.924.538 Ft-ot TOP_Plusz-3.3.2 Gyomaendrődi járás ffm-re
- TOP_PLUSZ-3.3.2 Békési járás ffm-ről 73.919.932 Ft-ot TOP_PLUSZ-3.3.2 Gyomaendrődi ffm-re
- TOP_PLUSZ-3.3.2 Szarvasi ffm-ről 1.583 Ft-ot és TOP_Plusz-331 Gyomaendrődi ffm-ről 32.924.538 Ft-ot.

A szakasznyitási kérelmeink közül az alábbiak kerültek jóváhagyásra a támogató által:

- TOP_PLUSZ-1.2.1-21-BS1-034 Mezőkovácsházi járás
- TOP_PLUSZ-1.2.1-21-BS1-037 Szarvasi járás

TOP indikátorok teljesülési aránya (%) 2025.szeptemberig

- TOP_PLUSZ-1.2.1-21-BS1-038 Szeghalmi járás
- TOP_PLUSZ-1.2.2-21-BS1-035 Orosházi járás
- TOP_PLUSZ-1.2.3-21-BS1-032 Békési járás
- TOP_PLUSZ-1.2.3-21-BS1-033 Gyomaendrődi járás
- TOP_PLUSZ-1.2.3-21-BS1-035 Orosházi járás
- TOP_PLUSZ-1.2.3-21-BS1-037 Szarvasi járás
- TOP_PLUSZ-1.2.3-21-BS1-038 Szeghalmi járás
- TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BS1-034 Mezőkovácsházi járás
- TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BS1-035 Orosházi járás
- TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BS1-036 Sarkadi járás
- TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BS1-037 Szarvasi járás
- TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BS1-038 Szeghalmi járás
- TOP_PLUSZ-3.1.2-21-BS1-032 Békési járás
- TOP_PLUSZ-3.1.2-21-BS1-033 Gyomaendrődi járás
- TOP_PLUSZ-3.1.2-21-BS1-035 Orosházi járás
- TOP_PLUSZ-3.1.2-21-BS1-037 Szarvasi járás
- TOP_PLUSZ-3.1.2-21-BS1-038 Szeghalmi járás
- TOP_PLUSZ-3.1.3-23-BS1-033 Gyomaendrődi járás
- TOP_PLUSZ-3.1.3-23-BS1-037 Szarvasi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.1-21-BS1-032 Békési járás
- TOP_PLUSZ-3.3.1-21-BS1-033 Gyomaendrődi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.1-21-BS1-034 Mezőkovácsházi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.1-21-BS1-035 Orosházi járás

- TOP_PLUSZ-3.3.1-21-BS1-036 Sarkadi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.1-21-BS1-037 Szarvasi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.1-21-BS1-038 Szeghalmi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.2-21-BS1-033 Gyomaendrődi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.2-21-BS1-034 Mezőkovácsházi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.2-21-BS1-035 Orosházi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.2-21-BS1-036 Sarkadi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.2-21-BS1-037 Szarvasi járás
- TOP_PLUSZ-3.3.2-21-BS1-038 Szeghalmi járás
- TOP_PLUSZ-6.1.4-23 kiemelt kedvezményezett

A felhívások nagy része júliustól szakaszosan került meghirdetésre, kivételt az újraértékelés alatt állók jelentenek, amelyek az újraértékelési folyamat lezárását követően lesznek újranyithatóak.

Döntés-előkészítő bizottság

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet által felhatalmazva 2024-ben 4 alkalommal 135 db, 2025-ben a beszámoló készítéséig 5 alkalommal összesen 191 db standard eljárásrendű kérelemről szavazott a bizottság. Ezek közül 3 alkalommal az újraértékelésen átesett pályázatokról született döntési javaslat, így már valamennyi TOP-Plusz projekt átesett az Operatív Program módosítását követően kötelezően előírt újraértékelési folyamaton.

Intézkedések és forráskeretek

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megvalósuló Előzetes Integrált Területi Programok jóváhagyásáról szóló a 1658/2021. (IX. 24.) Korm. határozat Békés vármegye forráskeretét 94,798 Mrd Ft-ban állapította meg.

A forráskeret intézkedések közötti megosztását az ITP 2021-2027 dokumentum aktuális verziója részletezi:

TOP Plusz intézkedések	Intézkedés forráskerete (Ft)
1.1 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	0
1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	23 797 917 284
1.3 Fenntartható városfejlesztés	11 348 161 368
2.1 Klímabarát vármegye	10 247 607 362
3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	9 033 561 550
3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	2 432 438 450
3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	9 665 145 397
3.4 Fenntartható humán infrastruktúra (ERFA)	5 721 076 063
6.1 Helyi gazdaságfejlesztés	20 122 567 627
6.2 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	2 429 524 899
Összesen	94 798 000 000

Békés vármegye a fejlesztési célterületek kijelölése során a releváns útmutatóban meghatározott forrásfelhasználási módok közül az alábbi három alkalmazása mellett döntött: fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód, földrajzi célterület forrásfelhasználási mód, kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód. A vármegyei forráskeret megosztása az egyes forrásfelhasználási módok között az alábbiak szerint került kialakításra:

Forrásfelhasználási mód	Aldott forrás (Mio Ft)	Forrásaránya a megyei forrásadatokból (%)
I. Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód	22405	23,63%
Békéscsaba járás	16772	17,69%
Gyula járás	7633	8,03%
Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód (II-VIII. forrásfelhasználási módok)		
II. Békési járás földrajzi célterület	6977	7,38%
III. Gyomaendrőd járás földrajzi célterület	5205	5,49%
IV. Mád községi járás földrajzi célterület	9117	9,62%
V. Ócsa járás földrajzi célterület	10504	11,08%
VI. Salgó járás földrajzi célterület	5386	5,68%
VII. Szarvas járás földrajzi célterület	5510	5,81%
VIII. Sághegyi járás földrajzi célterület	5864	6,19%
IX. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módja	21506	22,58%
X. Fejlesztési cél forrásfelhasználási mód – aktív turizmusfejlesztés	032314	0,34%
	94788	100,00%

Forrás: ITP 2021-2027 5.0

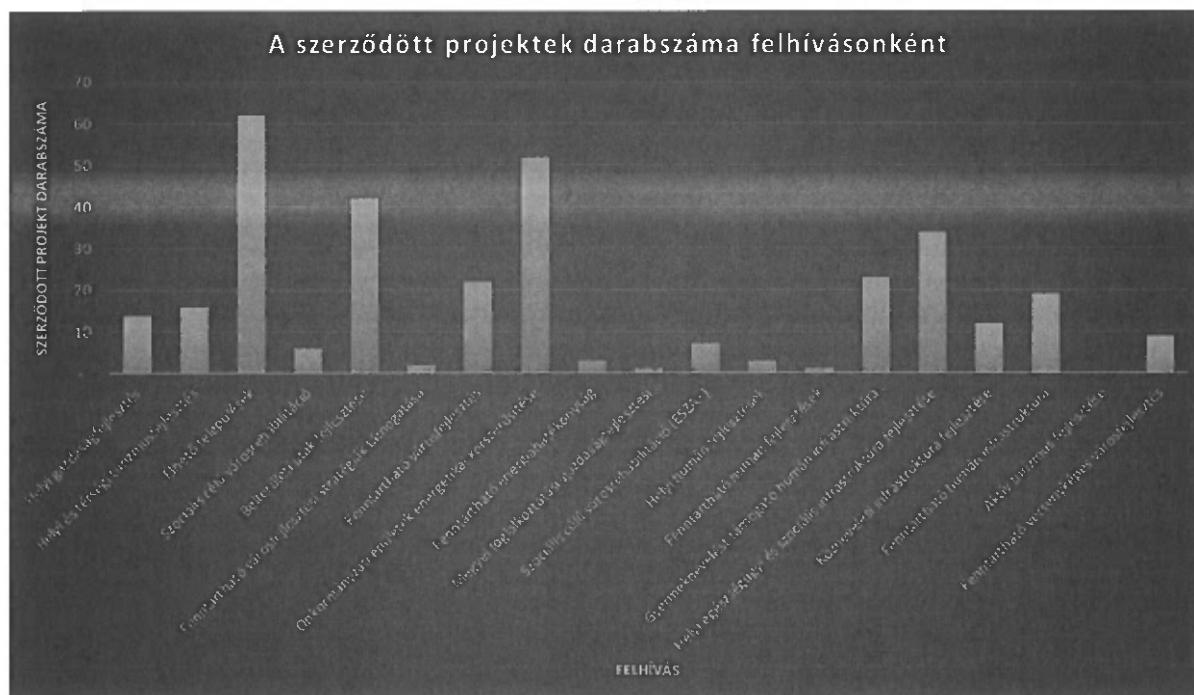
Forrásfelhasználás vizsgálata

Az előterjesztés készítéséig az összes benyújtott 436 db kérelemből 345 db került támogatásra, és eddig 328 esetben született támogatási szerződés cc. 66 Milliárd Ft-os TOP Plusz forrás felhasználása mellett. 6 db felhíváson, összesen 55 db esetben már befejezték a tervezett tevékenységet a kedvezményezettek.

Forrás: saját szerkesztés IH adatszolgáltatás (2025.09.24.) alapján

A TOP-Plusz felhívásai közül a legnépszerűbbnek az „Élhető települések”, az „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” és a „Belterületi utak fejlesztése” minősült, az összes szerződés közel felét ezeken a felhívásokon kötötték.

Forrás: saját szerkesztés IH adatszolgáltatás (2025.09.24.) alapján

Az ITP-ben vállalt vármegyei eredményindikátorok teljesülésének vizsgálata

A rendelkezésre álló adatok hiányossága miatt az elemzés egyelőre nem végezhető el.

Célrendszerhez történő hozzájárulás

A rendelkezésre álló adatok hiányossága miatt az elemzés egyelőre nem végezhető el.

Projektmenedzsment tevékenység

Hivatalunk a TOP_PLUSZ felhívások esetében benyújtott projektek megvalósításában is hatékonyan közreműködik. A megállapodások alapján 2025. évben 74 db projekt esetében látott el projektmenedzsmenti feladatokat cc. 10,912 Mrd Ft összegben.

Határozati javaslat:

Békés Vármegyei Önkormányzata Közgyűlése elfogadja a Békés Vármegyei Önkormányzat 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó Integrált Területi Programjának végrehajtásáról szóló beszámolót.

Felelős: Molnár Sándor elnök

Határidő: azonnal

Békéscsaba, 2025. november 25.

Molnár Sándor